

УДК 636.082.36:575.1

**ДОВЖИНА ВОВНИ БАРАНІВ-ПЛІДНИКІВ АСКАНІЙСЬКОЇ
ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ ТРАДИЦІЙНОЇ СЕЛЕКЦІЇ,
ТАВРІЙСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ І ПОРОДИ
АВСТРАЛІЙСЬКИЙ МЕРИНОС**

М.В.ШТОМПЕЛЬ – д.с.-г.н., професор

Н.В.ВЕЛАНСЬКА – с.н.с

Національний аграрний університет, м.Київ

Вовново-м'ясні вівці асканійської тонкорунної породи були створенні в свій час на основі селекції і схрещування овець типу електораль, негретті та їх помісей з американським рамбул'є. Все це вихідне поголів'я належало до короткововнових порід мериносів. В процесі десятиріч племінної роботи показники довжини вовни у асканійських тонкорунних овець були дещо поліпшені, але в цілому навіть племінні вівці залишались короткововними (1,3,7). Це негативно позначалось на величині настригів чистого волокна, сортовому складі рун, асортименті і якості готових виробів з вовни. Така ситуація спостерігалась практично серед тварин всіх порід овець, які були створені на основі використання перших типів західно-європейських мериносів і американського рамбул'є. Тому в багатьох країнах світу тривалий час використовують австралійських мериносів для поліпшення якісних і кількісних показників вовнової продуктивності тонкорунних овець (5,8,10). В Україні лише в 80-ті роки була розпочата така робота в стадах асканійських тонкорунних овець (2,4,6,11). В 1993 році було апробовано таврійських внутрішньопородний тип овець – найкращих мериносів в Україні (9). Провідним репродуктором і селекційним центром нового типу овець визнано племзавод "Червоний чабан" Херсонської області (12).

Дослідження проведено на дворічних баранах-плідниках цього господарства, що мали різне походження: асканійської тонкорунної породи традиційної селекції, таврійського внутрішньопородного типу і породи австралійський меринос. Взято тих баранів-плідників, які використовувались у паруванні і вносили свої спадкові задатки у формування генофонду популяції. По асканійській тонкорунній породі взято дві групи баранів: перша – тварини, що використовувались до початку схрещування з австралійськими мериносами (1976-1980 рр.), друга – чистопородні асканійські барани, що використовувались в початковий період створення таврійського типу овець (1981-1985 рр.). По австралійських мериносах враховано все поголів'я баранів. Таврійський внутрішньопородний тип асканійських тонкорунних овець представлено баранами-плідниками, що вико-

ристовувались для штучного осіменіння вівцематок як бажані представники нового типу тварин (1981-1996 рр.). Австралійські мериноси оцінені з врахуванням походження за племінними стадами. Барани-плідники таврійського внутрішньопородного типу – з врахуванням кровності за австралійським мериносом. Результати дослідження наведені в таблиці.

Довжина вовни по групі баранів-плідників асканійської тонкорунної породи традиційного типу складала в середньому 10,5 см. Це найменший показник серед трьох підрозділів овець за породним походженням. Найбільшу довжину вовни мали австралійські мериноси – в середньому 12,0 см, особливо племінного стада "Хеддон Ріг" – 12,8 см. Максимальні індивідуальні показники досягали 14 см. У баранів-плідників таврійського внутрішньопородного типу довжина вовни складає в середньому 11,9 см. Перевищення порівняно з асканійськими тонкорунними вівцями традиційного типу досягло 1,4 см, в т.ч. за рахунок схрещування 0,5 (10,5 см+12 см) – 10,5 см = 0,75 см (53,6%) і селекції – 11,9 см – 0,5 (10,5 см + 12 см) = 0,65 см (46,4%).

Таблиця 1 – Довжина вовни дворічних тонкорунних баранів різного породного і селекційного походження

Градації породного і селекційного походження тварин	Кількість тварин, голів	Параметри довжини вовни, см				
		M±m	σ	C _v , %	Min	Max
Асканійська тонкорунна порода традиційного типу						
Перша група	206	10,4±0,08	1,12	10,7	9	12
Друга група	87	10,7±0,12	1,11	10,4	8,5	13
Всього	293	10,5±0,06	1,11	10,5	8,5	13
Порода австралійський меринос						
Стадо "Анама"	10	12,2±0,35	1,11	9,1	10	13
Те ж "Кунонг"	5	11,6±0,51	1,14	9,8	10	13
"Хеддон Ріг"	4	12,8±0,52	1,04	8,1	10	14
Інші стада	7	11,4±0,38	1,01	8,9	10	14
Всього	26	12,0±0,22	1,10	9,2	10	14
Таврійський тип асканійських мериносів						
АМ до 25%	44	11,6±0,13	0,85	7,4	10	13
Те ж 26-50%	159	11,9±0,09	1,08	9,1	11	14
"51-75%"	198	12,0±0,08	1,15	9,6	9	14
"76% і більше"	33	11,9±0,19	1,09	9,2	10	14
Всього	434	11,9±0,06	1,14	9,6	9	14

Серед кількісних ознак вовнової продуктивності вплив селекції найбільш вагомо виявився за довжиною штапелю. Слід відзначити, що серед асканійських тонкорунних овець традиційної селекції стадо племзаводу "Червоний чабан" мало найкращі в породі показники за довжиною вовни. Середня довжина штапелю по групі баранів-плідників (10,5 см) перевищувала мінімальну нормативну вимогу класу еліта (9 см) на 1,5 см, або 14,3%. Використання австралійських мериносів ще більше посилило переваги цього заводського стада за довжиною вовни над іншими провідними популяціями овець в породі. Стадо овець племзаводу "Червоний чабан" – найкраще за довжиною мериносової вовни в породному генофонді асканійських тонкорунних овець.

УДК 636.5.575.162

ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПТИЦЬ В УМОВАХ ВЗАЄМОДІЇ "ГЕНОТИП Х СЕРЕДОВИЩЕ"

Н.В.ВИБРАНЬСКА – к.с.-г.н., асистент

Дійовими факторами, що дозволяють підвищувати ефективність галузі птахівництва, є застосування сучасних досягнень генетики, біотехнології, фізіології та годівлі птиці. Це дозволяє створювати оптимальні програми вирощування та експлуатації птиці яєчних і м'ясних кросів. Серед найважливіших завдань використання перспективного генофонду птиці провідним є розробка відповідних програм її пристосування до конкретних екологічних і технологічних умов виробництва.

Відомо, що реалізація продуктивних можливостей птиці здійснюється шляхом взаємодії "генотип х середовище".

Виходячи із теоретичних уявлень про реалізацію генетичної інформації, практичні завдання по підвищенню продуктивності птиці вирішують двома шляхами створенням бажаних генотипів, які можуть у відповідних умовах максимально реалізувати продуктивний потенціал і розробкою методів управління індивідуальним розвитком організму. Для вирішення другої проблеми необхідно виявити умови й визначити засоби найбільш раціонального використання генетичного потенціалу ліній популяцій. В умовах південного регіону України таким завданням є адаптація птиці до високої температури повітряного середовища.

Поряд з регуляцією протеїнового живлення важливе значення має застосування речовин, які можуть бути протекторами змен-